

NAŠA POT IN NAŠA SMER

»Novi list« je začel s svojo prejšnjo številko v 18. leto. To ni siver noben okrogel jubilej, vendar pomeni teh 17 preteklih let že dokajšen kos poti. Ta pot ni bila lahka, kajti slovenskemu zamejskemu in posebno še tržaškemu tisku ni z rožicami postlano. Vendar se »Novi list« ni obotavljal, ni se izmikal strminam, ni se pomišljal vsakokrat krepko in v prvi vrsti pomagati, kadar je šlo za obrambo naših manjšinskih in narodnostnih pravic in za splošno afirmacijo slovenstva tako na tem področju kot v svetu sploh. Vedno je bil odprt vsem, ki so imeli kaj tehtnega povedati našim ljudem, vedno je bil vnet bojovnik za svobodo lastnega naroda in tudi vseh drugih narodov, vedno je podpiral vse pravične težnje po miru in po socialni pravičnosti v svetu in bil s tistimi, ki so se borili proti krivičnim diskriminacijam iz rasnih, verskih, političnih, socialnih ali kakršnihkoli drugih vzrokov.

Skrben in z ljubeznijo je spremljal naše in splošnoslovensko, pa tudi italijansko in svetovno kulturno življenje, opozarjajoč na prave vrednote, ne da bi podlegel modamuham enodnevnice. Kritično je spremljal in spremlja, kolikor mu je obseg le dopuščal, izhajanje in rast naših revij ter opozarjal na nove, dobre knjige. Bil je na razpolago vsem kulturnim delcem in se je pogosto obračal nanje za sodelovanje, za intervjuje, za članke ter je rad objavljaval, kar so mu poslali.

Prizadeval si je, da bi bilo naše kulturno življenje čimbolj razvejano in da bi ne šel v nič ali da bi ne zamrl brez odmeva noben kvaliteten glas, da bi ne usahnila brez sadu nobena izvirna misel. Same da je zapisana, pa bo kdaj, četudi šele kdaj v daljši bodočnosti, rodila sad. Če se je kdaj — zelo redko — zgodilo, da ni objavil kakšnega poslanega sestavka, se je to zgodilo vedno le zato, da bi ne prišli navzkriž s tiskovnim zakonom ali zaradi preostrega, morda celo žaljivega tona, kakor ga pač uporablja človek v hipni jezi. Pozneje bi bilo avtorju gotovo celo žal, če bi bili objavili njegov spis v taki nepretehtani obliki. Nikoli pa ni delal »Novi list« kake ideološke diskriminacije v objavljanju poslanih prispevkov, s čimer je po našem mneneju bilo veliko storjeno za ozdravljenje razbolelih razmer in medsebojnih odnosov med slovenskimi skupinami na našem ozemlju in za obnovev zdravega idejnega in političnega pluralizma med nami. Vedno se je zavzemal za skupne nastope narodnoobrambnega značaja.

Na slovenskem narodnem stališču

V političnem pogledu je stal »Novi list« in bo stal tudi v bodoče trdno na doslednem slovenskem narodnem stališču, pri če-

mer ni imel v vidu samo hipnih koristi naše manjšine, ampak tudi njene daljnosežne interese in splošno slovensko narodno korist. Prizadeval si je za to, da bi se narodno-politična zavest naših ljudi čimbolj vzdramila in utrdila, da bi bili ponosni na svoje slovenstvo, na svoj rod, na svoje slovensko, nepopačeno ime in priimek. Boril se je proti temu, da bi se vključevali naši slovenski ljudje v italijanske vsedrjavne stranke, ne ker bi bil proti politični razvejanosti in pluralizmu, ampak ker je izkušnja pokazala, da vodi to najprej do narodne mlačnosti in nato do asimilacije, s čimer pa ni pomagano niti italijanski strani, ampak nastaja le nova, narodno in kulturno izkoreninjena, idejno primitivna in duhovno jalova človeška plast, odprta samo za vsakovrstne totalitarne ideologije ali zaposlena z lovom na materialne dobrine. Pač pa je »Novi list« vedno iskal in pospeševal pravi dialog, čeprav se je hkrati izogibal polemikam, ki ne vodijo nikamor in jih narekuje samo žolčnost in želja po kreganju in jemanju ugleda.

Za načelo pluralizma

V odnosu do Slovenske skupnosti je »Novi list« vedno vneto zagovarjal načelo pluralizma in koalicije, načelo, da mora biti težišče odločanja pri političnih skupinah, zastopanih v njej, ne pa pri posameznikih, pa naj bodo še tako aktivni, kajti to bi vodilo samo do idejnega in političnega ubožanja Slovenske skupnosti in do njenega izolira-

nja od politično dokaj pluralistično razpoloženih množic, namesto da bi zajemala tudi v idejem pogledu čimbolj na široko in napravila iz »skupnosti« res pravo narodno manjšinsko skupnost, pluralistično razvejanost naznotraj in enotno navzven. Za ta cilj se bo »N. l.« z vsemi svojimi močmi trudil tudi zanaprej, vedno v konstruktivnem tonu in izogibajoč se ostrin, ki bi vodile do bolečih prelomov. V tem pogledu je igral tudi doslej odločno konstruktivno vlogo, četudi se je včasih zameril vročim glavam, ki bi rade dosegle vse na ihto. V okviru Slovenske skupnosti bo »Novi list« podpiral zlasti krščansko-socialne težnje, ker so se ti duhovni in socialni ideali izkazali dozdej kot najtrdnjši in najbolj realistični v slovenski izkušnji.

Odločno bo stal tudi zanaprej v obrambi našega etničnega ozemlja pred poskusi njegovega postopnega kršenja v obliki neupravičenih razlaščenj in tudi nepremišljene zasebne razprodaje tujcem; vztrajal bo v obrambi slovenskih gospodarskih in socialnih interesov, zavzemal se je in se bo tudi v bodoče zavzemal za pravice slovenskega šolstva in kulturnih ter prosvetnih ustanov. Boril se bo za popolno enakopravnost našega ljudstva na tem ozemlju, po tudi na Goriškem in v Beneški Sloveniji ter drugje, da ne bo več umetnih pregrad med našo manjšino v Italiji. Podpiral bo težnje, da se naša osrednja politična organizacija, »Slovenska skupnost« raztegne na

(Nadaljevanje na 3. strani)

Iskati skupno in odvracati tisto, kar nas loči

Svetovavca Slovenske skupnosti v deželnem svetu, dr. Draga Štoka smo naprosili, da bi odgovoril za novo leto na nekaj vprašanj o problemih, ki zanimajo naše ljudi. Dr. Štoka nam je prijazno ugodil.

S kakšno mislijo in s kakšno sodbo se poslavljate od leta 1968? Kaj je v političnem in splošnem smislu prineslo pozitivnega ali negativnega našemu ljudstvu na Tržaškem in Goriškem?

Leto, ki se je pravkar poslovilo od nas, nam je bilo v marsičem naklonjeno. Poglejmo na primer izid majskih volitev: Slovenska skupnost je v volilni koaliciji z goriško SDZ in s tržaško Slovensko levico napravila občuten korak naprej med volivci slovenske narodnosti. Pa tudi tisti Slovenci, ki kandidirajo na listah italijanskih vsedrjavnih strank, so morali že zaradi samega obstoja Slovenske skupnosti pokazati več angažiranosti, poguma in težnje k večji osamosvojitvi v okviru italijanskih strank. To njih narodnostno prebujenje po dolgi dremavici je vsekakor pozitivnega značaja: želeti je le, da bi se popolnoma otresli pritiska italijanskega vodstva in zaživel res kot polnokrvni Slovenci in ne

(Nadaljevanje na 4. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 12. januarja, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za kitaro; 10.00 Mercerjev godalni orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Marodič: »Kapitan Ivo Nageljček«; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.00 Kdo kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Rossò di San Secondo »Med oblekami, ki plešejo«. Drama; 17.05 Revija orkestror; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Kravos: 150. obletnica smrti Valentina Vodnika; 18.40 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 šport; 20.30 Bednarik: »Pratika«; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 13. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje šole; 12.00 Saksofonist Coleman; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pacchiorijev ansambel; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »Montasio«; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Sportna tribuna; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Kulturni odmevi; 21.25 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti; 22.20 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 14. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Igra pianist Garner; 12.00 Bednarik: »Pratika«; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Casamassimov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce; Plošče za vas; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncert; 18.55 Bechetov ansambel; 19.10 Bambič: »August Bucik«; 19.20 Motivi, ki vam ugajajo; 19.45 Zbor z Repentabra, vodi Guštin; 20.00 Sport; 20.35 Verdi: »Attila«; 22.30 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 15. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za I. stopnjo osnovnih šol; 12.00 Kitarist Pizzigoni; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za I. stopnjo osnovnih šol; 18.50 Iz potne torbe Milka Matičetovega; 19.10 »Higiena in zdravje«; 19.15 Prijetne melodije; 20.00 Sport; 20.35 Simf. koncert; V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico; 22.15 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 16. januarja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Trobentač Sheldon; 12.00 Beseda in glasba; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Bevilacquaov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce; Razkuštrane pesmi; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni ital. skladatelj; 18.50 Ellingtonov veliki orkester; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Znanje melodije; 20.00 Sport; 20.35 Majcen: »Matere«. Igra v 3 dej.; 22.10 Komorne skladbe; 22.30 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 17. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol; 12.00 Harmonikar Wolmer; 12.10 Blagoznanstvo za domačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Boschettijev trio; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.55 Slovenščina za Slovence; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za II. stopnjo osnovnih šol; 18.50 Komorni koncert; 19.15 Državljanška vzgoja; 19.30 Verchuren in njegov ansambel; 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.35 Gosposdarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.35 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 18. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba z vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 V tričetrtinskem taktu; 16.45 Nievo: »Izpovedi osemdesetletnika«; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Cecilijanka 1968, drugi del; 18.55 Pelzerjev kvartet; 19.10 »Družinski obzornik«; 19.25 Zabavali vaš bodo; 20.00 Sport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Lovrečič: »Naša gospa«; 21.05 Westonov orkester; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

Odgovorni urednik: Drago Legiša - Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, Sv. Frančiška 20 - Tel. 29-477

Slovenija - samostojna cerkvena pokrajina

Nekam premalo opažena je šla v božičnem času mimo slovenske javnosti nepričakovana novica, da je Sveti sedež ustanovil za Božič slovensko cerkveno pokrajino s sedežem v Ljubljani, kar pomeni toliko kot priznanje s strani Vatikana, da predstavljamo Slovenci politično samostojno narodno in državno enoto. To je prvič v zgodovini, da slovenske škofije niso več podložne neki višji cerkveni oblasti zunaj Slovenije, kot so bile v preteklosti Salzburgu, Ogleju ali Gorici.

Ljubljanski nadškof Pogačnik je ob tej priložnosti izjavil med drugim: »Ko imamo svojo republiko, je prav, da imamo tudi svojo cerkveno pokrajino, da torej tudi v cerkvenem pogledu nismo odvisni od sosednih narodov. V ustanovitvi slovenske cerkvene province vidimo lahko daljnosežno modrost katoliške Cerkve, ki se enako zavzema za duhovno blaginjo vseh narodov in vsem izkazuje enako naklonjenost za njih potrebe in težnje.«

Mariborski škof Držečnik je dejal med drugim:

»Slovenci smo majhen narod. Zgodovina nam ni bila naklonjena. V teku stoletij smo zaradi politične pripadnosti različnim političnim tvorbam pripadali tudi različnim cerkvenim pokrajinam... Gotovo bo vse Slovence razveselila novica, da je papež Pavel VI. ustanovil za republiko Slovenijo samostojno cerkveno pokrajino s sedežem v Ljubljani. Ljubljanski nadškof je tako postal prvi slovenski metropolit. Veseli smo in čestitamo. Žal nam je le, da ni istočasno koprška administracija povzdignjena v škofijo. Prepričani smo, da bomo imeli Slovenci od ustanovitve metropolije veliko duhovno korist. Povezava med škofi in duhovniki bo tesnejša. Kolegialno vodstvo slovenske Cerkve

bo moglo priti še bolj do izraza, edinstvo med posameznimi pokrajinami bo zrastle, izmenjava pastoralnih izkušenj bo živahnejša. Zato pomeni ustanovitev metropolije za nas važno zgodovinsko nalogo.«

Koprski škof Jenko pa je izjavil med drugim: »Napočil je težko pričakovani trenutek. Ustanovljena je čisto slovenska metropolija s sedežem v Ljubljani. Za sedaj je vanjo vključena (poleg ljubljanske) samo mariborska škofija. Primorska škofija v Kopru ali v Vipavi pravno še ni ustanovljena, zato apostolska administracija Slovenskega Primorja s sedežem v Kopru ostaja pravno še sedaj zunaj slovenske metropolije. Rešitev tega vprašanja je stvar prihodnosti. Trdno upam, da se bo nekoč tudi to pravično rešilo.«

Ljubljanski pomožni škof Lenič je rekel: »Tudi jaz se iz srca veselim in pozdravljam ustanovitev Slovenske cerkvene province. V tej odločitvi Svetega sedeža moramo gledati predvsem priznanje naših narodnih pravic, da smo v veliki družini narodov tudi mi upravičeni, čeprav smo majhni, imeti svojo pokrajino, urejeno po določilih cerkvenega prava... Boleče je pri tej rešitvi le to, da še ni dokončno pravno urejena ustanovitev slovenske škofije med našimi Primorci. Trdno sem prepričan, da bo tudi do tega kmalu prišlo. Potem bo naša metropolija res tako lepo zaključena enota, kakor je morda malokatera metropolija v Cerkvi. Želim samo to, da bi nas nova metropolija trdno povezala v enoto, da bi res služila skupnim interesom Cerkve in naroda. Čim bolj se bomo med seboj spoštovali in v plemenitem prizadevanju drug drugega podpirali, tem bolj bomo pomagali ustvarjati v vsakem oziru enotno in cvetočo slovensko Cerkve. Tako nam Bog pomaga!«

Grozi nova vojna na Bližnjem vzhodu?

Nepremišljeno izraelsko maščevanje za napad dveh Arabcev na izraelski letalo v Atenah — uničenje 13 potniških letal na letališču v Beirutu — je ne le zapravilo Izraelcem precej simpatij v svetovni javnost, ampak ima zanje tudi drugačne hude posledice. De Gaulle je napovedal popolno zaporo nad prodajo orožja in lovskih letal v Izrael. Varnostni svet pa je, kot znano tudi obsodil Izraelce zaradi napada na beirutsko letališče.

Napetost zaradi tega izraelskega maščevalnega nastopa se je zelo povečala. Nevarnost je, na nenadno izbruhne nova vojna med arabskimi državami in Izraelom. Arabske države sicer spet ne bi bile kos Izraelu in mu še dolgo ne bodo kos, toda nedvomno bi se spet spustile v vojno, če bi jim Sovjetska zveza obljubila direktno ali indirektno pomoč. De Gaullova zapora nad izvozom orožja v Izrael pa hoče morda zadržati Izraelce, da ne začno vojne in da si nekoliko ohladijo vročo kri. To je storil morda tudi na ljubo Rusom in da bi jezil Američane.

Nevarno je le, da bi hotela Rusija izkoristiti priložnost in pahnti Arabce v vojno. Zmaga nad Izraelom (s sovjetsko pomočjo) bi dokončno utrdila sovjetski vpliv nad arabskimi državami. Te bi postale prak-

tično sovjetski sateliti in južna obala Sredozemlja bi se znašla v sovjetski oblasti. Evropa bi bila odrezana od Afrike in stisnjena od vzhoda in juga. Postala bi nekak otok.

Sedanji atlantski manevri 50 km od češke meje so nedvomno zahodni opomin Sovjetski zvezi, naj se ne vdaja takim skušnjavam.

PREMALO PRETEHTANO

Kot poroča »Delo«, so poslanci zveznega in slovenskega republiškega organizacijsko-političnega odbora na seji v Ljubljani odklonili predlog zvezne notranje uprave za postritev raznih preventivnih varnostnih ukrepov, npr. za konfinacijo (da se posamezniku določi bivališče), za podaljšan preventivni pripor (na tri dni) z namenom, da bi bila zagotovljena varnost predsednika republike in tujih suverenov (ob obiskih), itd.

Poslanci so izrekli pomisleke in so zahtevali, da se mora vršiti prej o takih ukrepih temeljito po svetovanje.

TEDENSKI KOLEDARČEK

12. januarja, nedelja: Tatjana, Ernest
13. januarja, ponedeljek: Veronika, Vera
14. januarja, torek: Feliks, Hilarij
15. januarja, sreda: Pavel, Mavro
16. januarja, četrtek: Marčel, Sava
17. januarja, petek: Anton, Zvonimir
18. januarja, sobota: Sv. Petra stol

USODA ČEŠKOSLOVAŠKE

Znanega televizijskega časnika in reporterja Mitjo Volčiča, ki je bil, kot znano, v usodnih avgustovskih dneh na Češkoslovaškem in dobro pozna tamkajšnje razmere, smo naprosili, da bi za naše bralce osvetlil sedanje dogajanje v tej državi, v luči dosedanjih izkušenj:

Kakšen vtis Vam napravljajo Čehi? Je to v političnem pogledu narod realistov ali ljudi, ki naglo podležejo iluzijam (npr. po zadnji vojni glede ruskih »osvoboditeljev«) in prav tako naglo zapadejo v nasprotno iluzije?

Zgodovina je postavila Čeha na križišče apetitov. Kdor vlada nad Češko, je gospodar Evrope, je zapisal Bismarck, in to v času, ko še niso odkrili pomena uranovih rudnikov na Češkem, ki so apetit sosedov le še povečali. Realisti? Seveda, do apetit sosedov le še povečali. Realisti? Seveda, toda največji realizem za mali narod obstoji v tem, da se zave, da mora iskati zaslonbo v črni obstoječih velesil. Za Čeha so bili in so Nemci glavni nasprotniki. Edini, ki jim ogražajo goli narodni obstoj. Praga je imela prej nemško umverzo kot češko. Judovski element, ki je dal mestu genialni potencial (Kafka, Brod, Mahler, Freud, družina Oppenheimer, Einstein), se je izražal v jeziku gospodov, torej Nemcev. Zato se je Masaryk naslonil med obema vojnama na zapadni velesili, Anglijo in Francijo. Ti dve državi pa sta leta 1938 v Münchnu Čeha prodali Nemcem v iluziji, da s tem obvarujeta svetovni mir. Je torej realizem ali iluzija, če so Čehi leta 1945 — ne samo komunisti, marveč tudi meščanske stranke — pozdravili ruske čete kot garante narodne suverenosti? Kakšen je današnji položaj? Zahodna Nemčija še ni proglasila za neveljavno Münchensko pogodbo. Tudi zahodni zavezniki še niso priznali kot dokončne tiste meje med Nemčijo in Češko, ki so veljale do leta 1938. Tudi za novo češkoslovaško ekipo, ki je prevzela oblast na pomlad lanskega leta, je bila torej naslonitev na varšavski pakt realistična nujnost narodnega obstoja. V tem pa je bila zaobsežena že tudi vsa iluzija.

Ste opazili kakšno resnično reakcionarne ali »protirevolucionarne« pojave na Češkoslovaškem?

Čehi so rekli: če naj bo socializem naprednejši od kapitalizma, mora vsebovati vse svoboščine zahodnega reda; temu pa mora dodati še bistveni element — socialno pravičnost.

Torej: najprej vse svoboščine, ki jih je Češkoslovaška imela v Masarykovih časih, nato bo mogoče graditi narodno skupnost dalje.

Rusi, ki v svoji zgodovini nikdar niso poznali svobode, podobnega razmišljanja niso mogli razumeti in so ga verjetno zamenjali z domotožjem po preteklosti.

Poleg tega živi v Pragi nekaj sto mladeničev brez poklica, ki so mislili, da bodo z nošo dolgih las in s kričanjem lahko ujeli prostor v družbi, ki so ga zavozili, ker se jim ni ljubilo hoditi v šolo, Lumpenproletariat je vedno na voljo za vse nered, tudi takrat, ko bi politična modrost in disciplina (katere so se držali na primer visoko šolci) zahtevali mir in treznost.

Kako gledajo Čehi in Slovaki na Zahod?

Povprečni Čeh občuduje življenjski standard in bi ga rad dosegel, ne da bi bil pri tem pripravljen povečati storilnost lastnega dela.

Kakšen vtis Vam napravljata Češka in Slovaška v primerjavi z Zahodom in Vzhodom, zlasti pa s prvimi? Sta v zaostanku?

Slovaška je bila na robu civilizacije dvajsetega stoletja in zanjo merila industrijsko razvite družbe do nedavnega niso veljala. Češka je bila sredi industrijskega procesa, saj so do leta 1938 Čehi hodili vtrci z najbolj razvitimi evropskimi državami. V petdesetih letih so ta stik zgubili zaradi slabega gospodarskega načrtovanja, kot je ugotovil oče češke reforme, Ota Šik, ki je hotel svojo deželo znova pripeljati na življenjsko raven Zahoda, a ohraniti pri tem nekatere bistvene dosežke, kot so družbena lastnina in emancipacija delavskega razreda. V primerjavi z vzhodom so Čehi daleč pred ostalimi, z izjemo vzhodne Nemčije, ki jo je gospodarski čudež zadnjih let pripeljal na raven osme gospodarske sile na svetu.

Kaj menite o sedanjih premikih na Češkoslovaškem? Obstoji dejansko možnost, da bi država zdrknila nazaj v tisto stanje, ki bi ga mogli ozna-

čiti za popolno vazalstvo Moskvi? Ali je javno mnenje preveč proti?

5. januarja je Novotny dal ostavko na mesto tajnika komunistične stranke. Dvorna zarota je sprožila tedaj gibanje, ki je danes postalo last milijonov ljudi. Zdi se mi, da se delavci, študenti in razumniki ne bodo pustili več potisniti v položaj, v katerem so bili pred dobrim letom.

Se Vam zdi, da hočejo Sovjeti Dubčka kompromitirati v očeh Čehov in Slovakov kot oportunisto?

Sovjeti hočejo, da izvaja Dubček politiko, ki jo imajo oni za koristno. Če češka javnost oceni to dejavnost kot oportunistično, toliko bolj za Rusje. Dubček razume igro, ki se okoli njega odvija, vendar meni, da lahko bolje koristi svojemu ljudstvu in državi, če ostane na oblasti, kljub neljubim kompromisom. Govoriti o oportunizmu je nesmišljeno. V malih državah je poklic politika tako nehvaležen, da je obtožba stolčkarstva le plod malenkostnih zavisti. Če bi politik malega naroda posvetil enako inteligenco in isti delovni čas znanosti, bi si zaslužil Nobla, če pa bi se predal trgovini, bi postal milijonar. Tako se ubada z delom, za katerega bo žel samo zavist, nerazumevanje, v najboljšem primeru prizanesljivost.

Če bi Dubček lahko odstopil, ne da bi pri tem škodoval bistvenim koristim svoje države, bi to storil z največjim olajšanjem v srcu.

Kako sodite o sporu glede Smrkovskega?

Spor glede Smrkovskega verjetno pomeni začetek konca kolegialnega vodstva, ki je enotno vzdržalo dolge štiri mesece. Notranje strujenje v stranki je prej ali slej moralo pripeljati do diferenciranja v vodstvu. Smrkovsky bi sicer lahko prevzel vlogo leaderja delavcev in intelektualcev, a verjetno tega ne bo storil, ker ve, bolje od nas, kakšne posledice bi lahko nastale, če bi se eden od voditeljev postavil na čelo vseh nezadovoljnih, to je 14 milijonov Čehov in Slovakov. Napad na Smrkovskega je napad na progresivne politike pod krinko obrambe slovaških interesov.

Kakšno je po Vaših informacijah razpoloženje na Češkem do nove ureditve, to je do državne enakopravnosti Slovakov, ki so dobili lastno republiko?

Naša pot in naša smer

(Nadaljevanje s 1. strani)

vse slovensko etnično ozemlje v Italiji in da čimbolj politično aktivira naše ljudi.

Za tesne odnose z matično Slovenijo

V odnosu do matičnega slovenskega naroda in do države, v kateri živi, bo »Novi list« še dalje zavzemal stališče, da ne sme biti nikakih umetnih pregrad med našo manjšino in Slovenci v matični deželi, ker smo narodno in kulturno vsi eno, neglede na državne meje. Pospesheval bo vse medsebojne stike in podpiral pobude, da postanejo še veliko ožji in plodnejši. Zavzemal se bo za to, da bi nudila matična država Slovencev, SFRJ, tudi v bodoče naši manjšini vso možno pomoč.

Ker se čutimo eno z matičnim slovenskim narodom in želimo, da se čimbolj zanimamo za naše življenje in našo usodo, se čutimo tudi mi dolžni, da se zanimamo za njegovo življenje in njegovo usodo, ki je hkrati tudi naša usoda, saj bomo kot manjšina močni, če bo ves slovenski organizem zdrav in močan. Zato z veseljem pozdravljamo gospodarski razvoj Slovenije, posebno v naši soseščini, kot je npr. Koper s svojim pristanom ali razcvetajoča se Nova Gorica, in si želimo ter se veselimo vedno večje avtonomije SR Slovenije, zlasti kot mu jo obeta nova jugoslovanska ustavna reforma, tako

Čehi nimajo nič proti federaciji, zamerijo pa slovaškemu leaderju Husaku, da je izkoristil tragične trenutke v času sovjetske okupacije, da bi iztisnil več za svojo skupnost. Husak je ravnal kot slovaški nacionalist, s tem pa je storil veliko uslugo Rusom. Slovaška zgodovina ga bo verjetno za to dejavnost častila. Kakšna pa je objektivna bilanca tega podviga? Tu bi se zapletli v brezkončno razpravljanje, do kakšne mere se lahko strategija malega naroda okorišča s težavami svojega sosedu, brata ali mačhe.

Drugi problem pa je v tem: proces demokratizacije je ustvaril pogoje za federacijo. Kakšen pomen ima federacija, če se ta osvobodilni proces ne nadaljuje? Slovaki tolčejo protagoniste praške pomladi, s tem pa — po mojem — tudi škodujejo sebi.

Kako gledate na bližnjo in daljšo bodočnost češke in slovaške države? Se bo izvila izpod sovjetskega jarma in zaživela svobodno, v ravnovesju med Vzhodom in Zahodom, ali bo ostala satelit prvega?

In še nekaj: menite, da mislijo Sovjeti na nove zasedbe v Evropi, ali pa je bila to samo epizoda v njihovi politiki, poteza iz trenutne zadrege, strahu ali nepreračunljivosti?

Rešitev češkoslovaškega problema je iskati v Moskvi, v odnošajih med Kremeljem in Washingtonom, v razvoju zahodnonemške družbe. V mirni Evropi bi bil morda prostor tudi za gradnjo mostov med Vzhodom in Zahodom. V nasprotnem primeru velja samo argument moči in ravnovesij. Za male tedaj ni prostora.

Romuni so se z bali zasedbe in so takoj po 21. septembru spremenili politiko, ki je danes veliko bolj naklonjena Sovjetski zvezi kot pred šestimi meseci. Jugoslavija je tudi konkretno izrazila pripravljenost, da brani svoje meje in je torej prav tako upoštevala možnost nepredvidenih sovjetskih potez. Če so torej državniki obeh držav, ki bolje od nas poznajo poslovanje Kremlja, resno upoštevali nevarnost vdora, je verjetno bilo nekaj na stvari. Govoriti o trenutni zadregi, o strahu, o nepreračunljivosti. Le zakaj? Potekli so štirje meseci od zasedbe Češke. Danes se le še »lepi dub iz province« zaustavlja ob moralnih problemih podviga. Politika gre dalje, mednarodna trgovina enako. Rusija je zasedla svoje strateške meje, ki so se začele majati, in v svetu velikih preprihvanj temu nihče ne čudi. Če je stanje po štirih mesecih takšno, kaj bo po enem letu, po dveh? V imenu realizma je odpustek za grehe razmeroma lahek.

da bo slovenski narod reševal svoje probleme sam. Iskreno pozdravljamo zlasti tudi razvoj k idejnemu pluralizmu. Iz tega razloga bomo tudi v bodoče sproti spremljali vse važno dogajanje v Sloveniji.

Podpora sredinski levici

V državi, v kateri živimo, pa bo »Novi list« tudi zanaprej podpiral po svojih močeh resnično demokratične sile, povezane v sredinsko levico, ker ne vidimo druge perspektive za Italijo, če hoče napredovati po poti zdravega družbenega razvoja. V sredinski koaliciji vidimo tudi jamstvo za socialni in gospodarski napredek našega ljudstva, ki ga sestavljajo predvsem delovni ljudje, delavci, kmetje, intelektualci in namučenci, tembolj ker edino te sile lahko konkretno kaj storijo za naše ljudstvo. Prepričani smo tudi, da bo le taka politika še naprejboljšala odnose medsebojnega zaupanja in sodelovanja med manjšino in večinskimi narodom ter oblastmi, kar nam omogoča nadaljnji napredek ter odpira nove perspektive tudi za bodočnost. Opozicija za vsako ceno vodi v sterilnost, brezcilnost in odtujenost tudi lastnim problemom. Vsakršna politika bojkota, kot ga izvaja KPI, se nam zdi zgrajena na iluzijah in mitih.

To je naša pot in to je smer, v katero hoče iti »Novi list« tudi v bodoče.

Tržaškega

Iskati skupno

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo kot ponižni služabniki neslovenskih politikov.

V letu 1968 je torej slovenska narodna zavest dobila večji zalet: zamejski Slovenci začejamo čutiti najprej narodnostni utrip, šele nato utrip stranke ali organizacije, kateri pripadamo.

V tem oziru je preteklo leto vsekakor pozitivno. Isto lahko trdimo o kulturnem življenju zamejskih Slovencev; preko naših društev je zavela osveščilna pomlad, večja delavnost, močnejša angažiranost. Tudi tisk je še vedno ohranil in celo izboljšal svoj teren: tri dobre revije, poleg dnevnika in tednikov ter mladinskih listov, niso šala! Na književnem področju nam je leto 1968 prineslo Rebulov roman, ki je ena najboljših slovenskih knjig. Boljše ozračje je čutili tudi na šolskem področju: padec otrok v slovenskih šolah se je zaustavil; slovenski starši so torej preživeli krizo in bega v italijansko-jezične šole je v glavnem konec: vse obsodbe vradne izjeme nas ne smejo zavesti s prave poti. Skratka: kriza, ki smo jo zamejski Slovenci preživljali nekaj časa, je zdaj mimo, postali smo pogumnejši (glejte primer dr. Kacinove) in začejamo čutili, da nismo le nekaj »most«, »manjšina« itd.; ampak sploščeni, enakovredni in svobodni ljudje.

In kaj mislite o prizadevanju, da bi bile končno raztegnjene manjšinske pravice, npr. do lastnega šolstva, tudi na Beneške Slovence? Vidite kakšno možnost za to?

Tudi glede Beneške Slovenije smo kanček na boljšem. Doslej so uradni krogi enostavno zanikali obstoj slovenskega življa v Benečiji in trdili, da je to le »nek čuden dialekt govoreče ljudstvo«: danes celo tržaški »Il Piccolo« priznava obstoj Slovencev v videmski pokrajini. Od tega do priznanja narodnostnih pravic beneškimi Slovencem pa je še dolga in trnjeva pot, ki bo kot predpogoj zahtevala večjo in pogumnejšo narodnostno osveščenje beneških Slovencev.

Kako sodite danes o funkciji Slovenske skupnosti v življenju naše manjšine? Se njena vloga krepi ali bi bile potrebne nove idejne in politične pobude?

Slovenska skupnost opravlja že vrsto let izredno vlogo: prepričan sem, da bi brez Slovenske skupnosti tisti Slovenci, ki so več ali manj organizirani v italijanskih strankah, že zdavnaj zgubili na politični tehnosti in pomenu in bi postali navadni volivci teh strank, pa nič drugega! Vest Slovenske skupnosti pa jim ne pusti otopeti; politična otopelost bi nas namreč polagoma privedla tudi v kulturno, športno itd. otopelost; dosledna predanost internacionalizmu in programu kake italijanske vsedržavne stranke bi nas peljala na narodnostno morišče. Beneška Slovenija nas o tem zelo zgovorno uči. In prav v tem prebujanju narodnostne vesti in slovenske zavednosti je največja naloga Slovenske skupnosti, kajti neke točno določene ideološke vloge Slovenska skupnost skoraj ne more imeti: to je skrb v njej organiziranih skupin ali z njo sodelujočih strank. Njena glavna vloga je narodnoobrambno delo, narodnostna in demokratična zavzetost in smisel za skupne nastope vseh Slovencev tam, kjer je to le mogoče.

Kaj je po Vašem vzrok, da ohranja KPI še vedno tako trdne pozicije med našo manjšino in zlasti tudi po naših vaseh? Kaj daje po Vašem mnogim našim ljudem sklepati, da prav KPI najbolj brani slovenske interese?

KPI je uspelo spraviti pod svojo streho veliko Slovencev. Število zavednih Slovencev v okviru KPI pa se je močno skrčilo, posebno v predmestjih: na slabe temelje postavljena fratelanca, odtrganost in nepovezanost z matično domovino so jim izpili »slovenski« sok in v žilah je ostala marsikje le mlačna kri. Da pa toliko Slovencev voli za KPI, je iskati vzroka v njenem organizacijskem aparatu in delu na terenu, v geslu: »mi smo za delavce« in v zavzetosti KPI, čeprav včasih demagoške, do nerešenih slovenskih vprašanj.

Kaj more in kaj bi mogla storiti Slovenska skupnost, da bi osvestili tudi te naše ljudi v duhu

političnega pluralizma in aktivnega slovenstva ter jih pripravili do tega, da bi se tudi politično pokazali Slovence?

Čas bo prinesel svoje: zamejski Slovenci bomo počasi le spoznali, da nam italijanske vsedržavne stranke premalo nudijo in preveč jemljejo. Opojnost voliti in delati za stranke, ki imajo milijone in milijone volivcev in ne le nekaj tisoč, jih bo minila. Spoznanje, da se Slovenci v italijanski stranki hočeš nočeš asimilirajo, bo privedlo enkrat do tega, da se bodo odtrgali od italijanskih strank (del levičarskih Slovencev je to že naredil) ali pa se popolnoma osamosvojili v svoji stranki. Upati je le, da ne bo prišlo do tega sklepa takrat, ko bo že prepozno.

Se Vam ne zdi, da je ideološki zagon Slovenske skupnosti nekoliko popustil na ljubo praktičističnim — ali če hočemo: pragmatičnim — poskusom reševanja problemov?

O ideologiji v okviru Slovenske skupnosti sem že prej povedal svoje. Če pa menite pod besedo »ideološki zagon« narodnoobrambno delo, potem vaše vprašanje zahteva odgovor: ni res! Nerešeni slovenski problemi, naše slovenske »božje zapovedi« so nam vedno pred očmi: vse naše delo je usmerjeno v njih rešitev. Smo za globalno rešitev, toda tudi praktičistični poskusih njih reševanja so sestavni del te težnje.

Kako si predstavljate idealno vlogo Slovenske skupnosti v življenju naše manjšine in njen odnos tudi do problemov matičnega naroda?

V mejah stvarnih možnosti naj bi Slovenska skupnost zajela ves demokratični krog slovenskega zamejskega ljudstva, ki bi mu bilo načelo strpnosti in političnega pluralizma ter ideološke koeksistence nekaj veljavnega in nujnega. Tako koncipirana bi Slovenska skupnost morala zadovoljiti različne plasti in sloje slovenskega zamejstva: kmetovalce, delavce, študente, intelektualce. Njena poglobljena in bistvena naloga bi bila delo za ohranitev in razvoj slovenstva v zamejstvu od Tržača do Milj. Problemi, ki razveseljujejo ali tarejo matični narod, bi v toliko našli odmev ali angažiranost slovenskih zamejcev, v kolikor zadevajo eksistenco in napredek vsega slovenskega naroda, kajti mi smo del enote, del, ki ga le meja loči od celote. Glede kakšnega direktnega vpliva na kakršenkoli razvoj ali problem v Sloveniji ali obratno pa seveda ni govora, saj tudi zamejski Slovenci sami iščemo najboljše lastne politične poti. Recimo jasneje: svoj čas je bila stroga linija, ki je prihajala iz Ljubljane, oziroma Beograda ta, da se zamejski Slovenci, tako na Koroškem kot na Primorskem, moramo včlanjati v italijanske marksistične stranke. Ta uradna zavzetost za italijanske stranke se je že močno shladila. Matični domovini mora biti pri srcu, da se Slovenci v Italiji in Avstriji ohranimo. Zanj ni ali ne bi smelo biti važno, če dobijo pri nas marksistične stranke nekaj tisoč glasov več, pač pa da se ne asimiliramo ter da ostanemo Slovenci.

Kaj mislite o obisku naših manjšinskih predstavnikov v Ljubljani in o znakih, da se začena matična domovina po svojem vodstvu močneje zanimati za življenje celotne naše manjšine in ne le za tisti del, ki ji je ideološko najbližji?

Obisk je bil nedvomno v nekem smislu zgodovinskega pomena. Trditi, da smo se s tem odpovedali svojim načelom, kot nekateri pravijo, pomeni zganjati politično senilnost: saj smo se vendar sestali s slovensko vlado in ne z Zvezo komunistov Slovenije. Slovenska vlada pa nam ne sme biti le izraz določenega ideološkega naziranja, biti nam mora nadstrankarski pojem ter simbol in predstavnica celega naroda. Da so člani slovenske vlade tudi člani komunistične stranke, pa je drugo vprašanje. Sestati se z njimi, pa še ne pomeni odpovedati se načelom; drugače bi to trditev lahko raztegnili tudi na papeža Janeza XXIII. in na Kennedyja, saj sta se večkrat sestajala s komunističnimi poglavarji. Naš obisk je imel prvenstveno ta namen: ustvariti s predstavniki matičnega naroda krepkejšo vez, ki naj bi

družila z matico vse zamejske Slovence in ne samo tisti del, ki je matičnemu narodu ideološko najbližji.

Kakšne izkušnje imate doslej z delom v deželnem svetu?

Delo v deželnem svetu me veseli: interveniram, kjer le morem in moram, ustno in pisмено. Delo za našega slovenskega človeka, za njegovo narodnostno in socialno boljše bodočnost in za pravičnejšo prihodnost vseh zamejskih Slovencev me osrečuje in mi daje veliko zadoščenja. Šest mesecev dela je za mano, prekratek čas, da bi že lahko potegnili kakšne zaključke. To bo treba storiti, ko bo prišel čas, zdaj raje snujem načrte za delo v tem letu.

Kateri naši problemi se vam zde najbolj nujno potrebni rešitve?

Apliciranje načela dvojezičnosti, šolski problemi, rešitev vprašanja kompetenc med državo in deželo glede nerešenih vprašanj narodnih manjšin, primerna zaposlitev Slovencev v javnih uradih.

Kakšen je Vaš odnos in odnos Slovenske skupnosti do strank sredinske levice oziroma do nove sredinsko-leve koalicije?

Slovenska skupnost ne more biti globalno sestavni del sredinsko-levičarskih strank, ker je po svojem ustroju nekaj specifično drugačnega kot ostale, vsedržavne stranke. Njena vloga je v konstruktivnem delu za koristi zamejskih Slovencev, na narodnostnem in socialnem področju. Pred očmi mora imeti predvsem koristi slovenskega ljudstva in vsak njen korak mora biti napravljen v tem smislu.

Kaj želite naši manjšini na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji za novo leto in kaj celotnemu slovenskemu narodu, glede na to, da se tudi kot manjšina v drugi državi čutimo v vsakem pogledu neločljiv del istega narodnega telesa?

Večje povezanosti, strpnosti med pripadniki različnega ideološkega naziranja in političnega mišljenja ter odstranitev vsakega preudiciranja ter poskusa političnega izsiljevanja ali pa težnje »kdo bo koga okrog prinesel« za svoje ozke politično-strankarske cilje. Nadalje želim, da bi si bili pripravljene večkrat seči v roke in podpreti narodnostno hišo, kjer se ta maje. V večji povezanosti, mirnejšemu sožitju, v zvestobi svojim nazorom, v iskanju skupnega in odvrčanju tega, kar nas loči, bomo lahko veliko več naredili za našo zamejsko skupnost in bomo tudi nekaj več pomenili, tako v očeh italijanskih sosedov kot tudi matične domovine.

V tem smislu želim vsem Slovencem v zamejstvu veliko dobrega in mnogo uspeha v letu 1969.

Hvala, gospod deželni svetovavec. Tudi mi Vam voščimo mnogo sreče in uspeha v novem letu.

—0—

MANJ OBISKOVAVCEV IZ JUGOSLAVIJE

aZradi praznikov in tudi zaradi snega prihaja zadnji čas v Trst manj obiskovavcev iz Slovenije in ostale Jugoslavije. Mestne ulice in trgovine se zde zaradi tega kar nekam prazne.

Obiskovavce iz Slovenije ovira predvsem sneg, ki ga je v Sloveniji obilo, kar napravljajo vožnjo z avtom naporno in tudi nevarno. Obiskovavce iz ostale Jugoslavije pa ovira tudi mraz, ker imajo mnogi navado, da si ne poiščejo pravega prenočišča, ampak prenočujejo, kjer nanese. To pa v mrazu ni mogoče.

Toda prodajalke v trgovinah, kjer je bil pred prazniki največji naval kupcev iz sosedne države, so kar zadovoljne. Si vsaj lahko malo odpočijejo — in se pripravijo na bodoče napore ob izboljšanju vremena.

—0—

Evropska avtomobilska proizvodnja (brez Rusije) je že prehitela ameriško.

Strokovnjaki svarijo letošnjo zimo pred nevarnostjo plazov v slovenskih planinah, zaradi vremenskih pojavov. Smučarji, pozor!

SLOVENSKI BOŽIČNI NAPISI

Letošnji božični prazniki so tudi na zunanaj bolj poudarili duh sporazumevanja in bratstva med narodi. To se je pokazalo ob okrašenih božičnih drevesih, ki jih je postavila mestna občina v Podgori in Štandrežu. Veliko božično voščilo v slovenščini je poleg italijanskega, voščilo tudi slovenskim prebivavcem: Mir ljudem dobre volje.

Na prvi pogled je voščilo nekaj običajnega za praznike miru, toda vsi ljudje naših predmestnih vasi so ga z veseljem brali in ga ohranili v srcu, ker se je po tolikih desetletjih nestrpnega nacionalizma zasvetila tudi slovenska beseda na uradnem božičnem voščilu.

Slovenski oziroma dvojezični napisi bodo kmalu pritrjeni tudi na pročeljih vseh slovenskih osnovnih šol. Poleg italijanskega se glasi slovenski napis: Državna osnovna šola s slovenskim učnim jezikom. Pripomnimo pa, da so te znamenite tablice resle majhne tablice, ki jih skoraj ne bo videti na širokih pročeljih.

ZA OHRANITEV LAVRIČEVEGA IN ERJAVČEVEGA GROBA

Na vzhojnem robu goriškega pokopališča ležita pokopana odvetnik in javni delavec dr. Karel Lavrič in znani prirodopisni pisatelj profesor Fran Erjavec. Posmrtni ostanke obeh so bili prenešeni z nekdanjega gori-

Beneška Slovenija

Čedad

PRAZNIK IZSELJENCEV

V ponedeljek popoldne so slovenski izseljenci in domačini Beneške Slovenije popolnoma napolnili dvorano gledališča »Ristori« v Čedadu. Zbrali so se, da obhajajo ob svoji besedi, igri in v prijateljskem srečanju »šesti dan emigrantov«, preden se vrnejo z božičnega obiska doma spet v tužino za kruhom.

Za prijetno srečanje imajo zasluge društvo »I. Trinko« v Čedadu in župnika Emil Cenčič iz Trbilja ter Lavrenčič s Štoblanka.

Prireditev je začel s pozdravnim govorom v narečju predsednik društva »I. Trinko« Izidor Predan. Za njim je stopil na oder župnik Cenčič, ki je izseljencem priporočil v daljšem govoru, naj ostanejo vedno združeni v enotnosti in ljubezni do domačije, naj ostanejo zvesti v ljubezni do vere, do družine, naj bodo vedno trdni v zvestobi do slovenskih tradicij in do slovenskega jezika, katerim se ne smejo nikoli odpovedati in jih zatajiti.

Nastopal je tudi Birtičev glasbeni krožek »Beneški fantje« in trije šolski otroci, ki so prav ljubko deklamirali dobrodošlice in pozdrav navzočim izseljencem. Nato je župnik Lavrenčič podal v domačem narečju kratko vsebino Goldonijeve igre »Tast po sili«, ki jo je odlično podalo Goriško gledališče iz Nove Gorice. Tudi nekaj navzočih rojakov italijanske narodnosti se je zelo pohvalno izrazilo o celotni prireditvi.

Iz dvorane so gostje šli v prostore društva »Trinko«, kjer so v prijetnem večeru preživeli zadnje ure pred svojim odhodom. Vsi so pa odnesli s tega dneva globoko zaved, da jih vežejo še vedno nepretrgljive vezi na domače družine in domačo zemljo.

škega pokopališča na Grčini na novo goriško pokopališče ob Mirenski cesti.

Dolgo časa sta ostala groba, eden tik drugega, precej zanemarjena. Potem so se pa našli med starejšimi goriškimi izobrazenci nekateri možje, ki so začeli skrbeti vsaj ob vseh svetih za olepšavo obeh nagrobnikih. Po njih vzgledu so se začeli zanimati za pozabljena groba tudi drugi. Mladina je prinašala cvetje vsaj ob njunih godovih, neznane roke so pa večkrat otrebile plevel, ki je že preraščal kometita, že razpadajoča spomenika. Vse te pobude in skrbi pa niso bile enotne.

Lani smo sprožili v našem listu pobudo za prostovoljno nabirko, ki naj bi služila za ohranitev grobov in tudi za potrebni odkup istih pri mestni upravi. Naši ljudje so se le delno odzvali vabilu, organizacije in tudi kake ustanove pa bolj malo. Z nabirkami so začeli tudi drugi.

Končno pa je vzel v svoje roke delo za ohranitev Lavričevega in Erjavčevega groba Klub starih goriških študentov ki je poskrbel za spominske plošče in počastitev že mnogih naših kulturnih delavcev in ki ima v tem smislu še marsikatero načrte. Vodstvo tega združenja, ki ima svoje delovne odseke tu in onstran meje, se je obrnilo preko slovenskih občinskih svetovavcev Bratuža in Sfilgoja na goriško mestno upravo s prošnjo, da bi se črtala vsakršna pristojbina za Lavričev grob, ki naj bi tako ostal za vedno spomenik slovenskemu ljudstvu. Po vlogi obeh svetovavcev in po osebnih korakih sedanjega društvenega vodje Frana Gorkeča na mestnih uradih, je občinski odbor prošnje delno ugodil, in sicer tako, da ne bo treba plačevati 30 let nobene pristojbine za Lavričev grob.

Društvo starih študentov ter vsa naša javnost so s hvaležnostjo sprejeli županovo naklonjenost in ta občinski sklep.

Upajo pa še, da bo mogoče isto storiti tudi za Erjavčev grob, tako, da bosta tudi ta dva groba pričala o kulturnem sporazumevanju obeh sosednih narodov.

Rupa

SMRT — NEVAREN MOST

Na dan svetih Treh kraljev smo spremili k zadnjemu počitku na mirensko pokopališče soseda Krištofa Klemšeta. Imel je komaj 56 let. Z družino je stanoval v skupini hiš ob mirenskem bloku.

Zapušča ženo in tri odrastle sinove, ki so vsi, kakor je bil tudi njih oče, zavedni narodnjaki.

Težko prizadeti družini izrekamo globoko sožalje.

V zvezi z nesrečo, ki se je pripetila na cesti, ki pelje čez vipavski most, moramo povedati, tudi prizadetim oblastem, da se nahaja cesta v slabem stanju. Sibki so tudi oporniki, ki držijo most, prav posebno še tisti, ki so bili v zadnji vojni poškodovani in potem le za silo popravljeni. Bogve koliko časa bodo še vzdržali? Pa tudi ograja na mostu je samo na lahko položena. V primeru nesreče bi treščila ograja in vozilo v reko. Tako se je tudi že zgodilo in so bile smrtne žrtve.

Iz Goriške

Peč

BLAGOSLOV VOZIL

Že nekaj let imamo na Peči navado, kakor tudi drugje, da se vrši blagoslov avtomobilov.

Tudi letos je opravil naš župnik na praznik svetih Treh kraljev po slovesni peti maši ta obred. K blagoslovu se je zbralo lepo število domačinov in seveda tudi vozi. Zbrani farani so se po blagoslovu pogovarjali spričo zadnjih avtomobilskih nesreč, da bi morali biti vsi vozači dosti bolj previdni in ne tako nagli. Če se ne znajo ravnati po vesti, kar je poglavitna krščanska dolžnost, naj bi vsaj oblast prepovedala s strogimi kaznimi prenašlo vožnjo in tudi največkrat nepotrebno prehitavanje.

RAZSTAVA NABOŽNE LJUDSKE UMETNOSTI

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici je odprla v soboto zvečer v Katoliškem domu zelo posrečeno in zanimivo razstavo slovenske nabožne ljudske umetnosti.

Odprtja so se udeležili tudi prefekt, kvestor, deželni in italijanski ter slovenski občinski svetovavci, šolska ravnateljca Rožič in Simčič-Lojk, kulturni predstavniki iz Ljubljane in Nove Gorice ter italijanski in slovenski umetnostni kritiki.

Razstavo je odprl prof. Rener, ki je pozdravil goste in jim tudi v italijanščini razložil kulturni pomen slovenske ljudske umetnosti, kjer ne gre samo za »ljudskost«, temveč za temeljne osnove današnje kulture.

Češčutova se je potem zahvalila vsem ustanovam z obeh strani meje in posameznikom, ki so pripomogli k uspehu te edinstvene razstave. Gostje so si po teh razlagah ogledali obilno število razstavljenih predmetov: slike na presno, na steklo, panjske končnice, rezbarije, zahvalne risbe in predmete »ex voto«, odlitke plastičnih ljudskih izdelkov. Predmeti so pregledno urejeni, k čemur poma-ga tudi razstavni katalog.

Razstava bo odprta do nedelje 12. januarja od 10. do 12. in od 16. do 19. ure.

V zvezi s to razstavo organizira Slovensko kat. akad. društvo v Gorici ciklus predavanj, ki se nanašajo na slovensko ljudsko kulturo in ki bodo dopolnjevala razstavo.

Prvo predavanje na sporedu bo v petek 10. januarja ob 20.30 v mali dvorani Katoliškega doma. Predaval bo dr. Ivan Sedej iz Ljubljane o »Slovenski nabožni ljudski umetnosti«. Sledili bodo še večeri o slovenski ljudski nabožni pesmi, glasbi in risbi; govorili bodo priznani strokovnjaki.

Novice po svetu

NOVI DRŽAVNI BLOKI?

V ponedeljek proti poldnevu je prišlo v Elizejsko palačo v Parizu močno sovjetsko odposlanstvo na izreden razgovor s predsednikom De Gaullem. Na sestanku so bili sovjetski ministrski podpredsednik Kirilin, zunanji podminister Kozirev in veleposlanik Zorin.

V koprski pristan so prispeli iz Prage prvi delici velikanskega bagra, s katerim bodo v prihodnjih letih poglobili dno v pristanu na 18 metrov globine, tako da bodo lahko pristajale v Koprju najhujše petrolke. Zmogljivost novega bagra bo trikrat večja od one »Petra Klepca«. Koper misli na resno...

V Italiji so izdelali lani 1.660.000 avtomobilov. Več kot tretjino so jih izvozili.

Sestanek o manjšinah

Malo znano je še doslej, a zelo pomembno Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur, ki ima svojo sekcijo tudi v Italiji. Ta odbor za etnično jezikovne skupnosti je imel tudi v naši državi že več sestankov, ki so vedno bolj važni za jezikovne in etnične skupnosti v Italiji in torej tudi za našo.

Letos, 4. in 5. januarja je imel svoj zbor v Špetru Slovenov. Udeležili so se ga zastopniki furlanske ladinske skupine v severni Italiji; dveh ladinskih skupin v Piemontu; Hrvatov v treh občinah pokrajine Molise, ki imajo svoj list z naslovom »Naš Jezik«, nadalje Francozov iz doline Aosta; Valderijcev iz Piemonta; južnih Tirolcev; potem še raztresenih albanskih skupin, Kataloncev iz sardinske občine Alghero in slovenske etnične skupine iz naše dežele. Med drugimi jo je zastopal tržaški pisatelj Boris Pahor, ki je uspešno posegel tudi v razpravo, in ravnatelj Janko Jež.

Predstavniki etničnih manjšin v Italiji, ki jih niti še ne poznamo prav dobro, so obrazložili vsak stanje svojega ljadstva, ki ni nikjer prav rožnato. Po dvodnevni razpravi so udeleženci sprejeli dva sklepa, ki se tičeta tudi naše etnične skupnosti. V njih izražajo svojo naklonjenost boju manjšin za obrambo jezikovnih in kulturnih pravic, ki so ogrožene, celo prezirane in tlačene. Za Beneške Slovence so še posebej ugotovili prisilni kulturni in socialni razvoj, ki sili prebivalstvo k izseljevanju in s se tem ogroža celo fizični obstoj manjšin v videmski pokrajini. Obenem naslavljajo poziv na državne in cerkvene oblasti, naj se vduhu ustave in II. vatikanskega koncila zavzamejo za kulturne in jezikovne svoboščine narodnostnih manjšin.

Nadalje izražajo manjšinski zastopniki, zbrani na 4. zasedanju v Špetru Slovenov, želje, da se zopet povsod uvede raba krajevnih imen v jeziku domačinov, posebno tam, kjer je bila iz političnih razlogov ukinjena. Na koncu pa zborovalci pozivajo tudi pripadnike etničnih manjšin, naj si tudi sami složno prizadevajo, da bi se sprejeti navsveti in sklepi čimprej uresničili.

Oba dokumenta je zbor poslal v vednost deželnim oblastem, videmskemu nadškofu, prefektu, šolskemu skrbniku in vsem županom občin videmske pokrajine, kjer žive tudi Slovenci.

Holandski »napredni« katoličani si ne dajo miru zaradi »pilule«. Zdaj že več dni razpravljajo o njej 200 reprezentativnih osebnosti holandske Cerkve na shodu v Noordwijkerhoutu, pod predsedvom kardinala Alfrinka. Stvar postaja že malo smešna, ker se zdi, da se je vse delo drugega vatikanskega cerkvenega zbora izcimilo nazadnje je v razgreti debati o »piluli« in o porokah duhovnikov.

Zaradi kritik v zvezi z napadom Izraelcev na letališče v Beirutu je odstopila libanonska vlada.

Strahotna skrivnost, ki razburja Italijo

Lahko se reče, da vsa Italija z največjo napestjo čaka, kako se bo razvozlasta skrivnost izginotja 13-letne Marie Terese Novara, ki je sredi decembra, v noči od 15. na 16., izginila iz sobice, v kateri je spala v hiši svojega strica Pasquina Bergama v kraju Villafranca d'Asti (Piemont). Deklica je hčerka kmečkih staršev v bližnji vasi Brizzo Barrano, a je že dober mesec stanovala pri stricvih. Pasquino je poročen s sestro njene matere.

Deklica je izginila dozdevno samo v spalnici, v ledeno mrzli noči, skozi okno v višini prvega nadstropja. Dosedanje preiskave niso dale

GLUHI, SLEPI IN MUTASTI

Na Sardiniji je prišlo spet do poskusa ugrabitve. Toda ker sta se žrtvi, oče in sin, uprila, so riparji ustrelili očeta, posestnika Pietrina Corda, medtem ko se je sinu Orlando posrečilo uiti. To se je zgodilo v kraju Gallura, kjer doslej ni bilo ugrabitev in hujših zločinov. Zato sta strah in zmedenost še večji. Kuga ugrabljenj se širi tudi na doslej zdrava področja. Gre za domačine ali za roparje z osrednih višavij Sardinije, ki so njihov »rezervat«?

Policija tiplje v temi, in tako je po vsej Sardiniji. »Dokazano je, da samo gluhost, slepota in mutavost tolikih, ki so videli, slišali in niso spregovorili, omogočajo, da se skoro vse ugrabitve posrečijo...«, piše dopisnik »Stampe«. To pomeni, da vlada na Sardiniji — strah. Ljudje se bolj boje banditov kot roke pravice. Množično zločinstvo je možno samo tam, kjer so ljudje zastrašeni.

Smrkovsky je odstopil kot predsednik češkoslovaškega zveznega parlamenta, vendar je obdržal visoke funkcije. Na njegovo mesto je bil izvoljen neki Slovak, kot je bilo pričakovati. Zahod se je tudi tu v svojih diagnozah in prognozah zmotil, ker ne upošteva nacionalnih realnosti in vidi zgolj osebe.

nobenega rezultata. Zadnji jo je ponoči videl 56-letni mož njene tete. Pravi, da je kmalu po polnoči, ko se je vrnil domov, pogledal v njeno sobico, ker jo je slišal vzdihovati. A deklica je mirno spala. Zato je spet tiho zaprl vrata. Policija in preiskovalni sodniki ga še vedno zaslišujejo.

Deklica je bila pridna in povsem normalna. Zdi se nemogoče, da bi bila sama pobegnila, ali s kakim zapeljivcem. Zakaj tudi ponoči, in le v spalnici sracji? Ugrabitev zaradi odkupnine je tudi izključena. Najbolj verjetno je, da je postala dekle žrtve kakega abnormalneža, ki jo je zadavil in spravil proč. To potrjuje dejstvo, da manjkata ena njena nogavica in šal.

Zadevo pa zapleta dejstvo, da je bila zunaj k zidu prislonjena lestev in da so dobili starši nekaj dni po izginotju Marie Terese pismo, katerega pisavo je proglasil neki grafolog strokovnjak za njeno. Vendar oče ne verjame, da je pismo njeno.

Skoro gotovo je deklica mrtva. Toda kdo je morilec? Kje je truplo? Ali pa je v kakem mladostnem obupu napravila samomor? Zdi se izključeno tudi to, ker je bila verna. Razen tega bi gotovo ne tekla v oddaljeno vodo bosa in skoro naga sredi zimske noči.

Sum se zgošča v določeno smer. Toda dokazi manjkajo. Bo ostala grozna skrivnost nerazrešena?

ITALIJANSKA KNJIGA O MLADINSKI LITERaturi JUGOSLOVANSKIH NARODOV

Te dni smo dobili v roke knjigo »La letteratura giovanile jugoslava« (Jugoslovanska mladinska literatura), ki je izšla lani pri založbi Trevisani v Milanu, napisala pa sta jo že rajni prof. Arturo Cronia in prof. Martin Jevnikar. Na lepem papirju tiskana knjiga obsega 190 strani večjega formata. Cronia je opisal na 68 straneh srbsko in hrvaško mladinsko literaturo, čemur sledijo prevodi srbskih in hrvaških pesmi in pripovedi odlomki.

Jevnikar pa prikazuje na 50 straneh slovensko mladinsko literaturo, čemur sledijo prevodi pesmi in proza na 22 straneh. Zanimivo je npr. prebrati dober prevod lepe slovenske ljudske pesmi o Siroti Jerici. Knjiga, ki pomeni velik prispevek k slovenistiki v Italiji, se dobi tudi v Tržaški knjigarni, za celo 1900 lir.

V Lons Angelesu se je začel 7. t.m. proces proti morilcu Robertu Kennedyju, Arabcu Sirhanu B. Sirhanu.

„Jezik in slovstvo“ o Jakobu Šolarju

Pred kratkim je izšla zadnja, to je osma lanska številka revije »Jezik in slovstvo«, ki jo izdaja Slavistično društvo v Ljubljani, njen glavni in odgovorni urednik pa je Jože Toporišč. To številko bi lahko imenovali Šolarjevo številko, ker prinaša kar dva prispevka o tem nedavno umrlem velikem slovenskem duhu.

Prvi prispevek je objavljen na uvodnem mestu, pod naslovom »V spomin Jakoba Šolarja«. Članek je napisal njegov nekdanji učenec na šentviški gimnaziji, Stane Suhadolnik. Napisal je z veliko toplino in ljubeznijo. Avtor najprej spomni na dejstvo, da je lani 22. junija nenadno umrl ta veliki Slovenec, nato pa nadaljuje: »Kakor je živel, tako je umrl: sam. Pogreb je bil sicer svečan, a vendar nekam pretih. Kot da ne poznamo ali da se ne zavedamo njegovega dela. Pravzaprav si je res težko ustvariti pravo podobo o njem, saj nimamo celotne bibliografije njegovih objavljenih del niti jasnega pregleda nad njegovim delom, ki ga je opravil kot soavtor pri čitankah, pravopisnih in slovnica, kot pobudnik in organizator jezikoslovno-literarnih podjetij (na primer Cvetje, čitanke, krajevna imena), kot urednik, kot znanstveni delavec v Inštitutu za slovenski jezik in prvi oblikovalec nekaterih njegovih konkretnih nalog (slovarja, moderne opisne slovnice), zlasti pa kot vztrajen lektor in jezikovni svetovalec najrazličnejšim avtorjem, ki so objavljali med obema vojnama... Ob tej priložnosti zaradi pravkar povedanega tudi jaz ne bi mogel objektivno ovrednotiti profesorja Šolarja kot znanstvenika niti ga ne bi mogel predstaviti kot človeka, tovariša in sodelavca, pač pa bi se mu rad oddolžil s skromnim zapisom, ki naj po svoje pomaga osvetliti njegovo osebnost: povedal bom, kakšen je ostal v mojem spominu...«.

Stane Suhadolnik potem prikazuje, kako odlični profesor in vzgojitelj je bil Šolar, ter omenja njegovo delovanje. Delal je vsako noč do jutranjih ur. Svoj spominski članek o Jakobu Šolarju gotovo najodličnejšemu Slovincu, ki je umrl v lanskem letu, zaključuje z besedami: »Bil je človek srčne dobrote, vnet za vse slovensko, domače in za vse lepo. In morda ravno zato, ker ni znal odreči nobene prošnje, pa naj je bil za njo kdorkoli in je šlo za karkoli, Šolar ni dal tistih velikih del, kakršne po navadi pričakujemo od velikih ljudi. Živel je za slovenstvo v najširšem pomenu besede. Bogve v koliko kamnih narodne kulturne zgradbe je del njegovega prizadevanja. Mislim, da zaradi take razdrebjenosti noben biograf ali bibliograf še dolgo ne bo mogel dati prave ocene o važnosti in obsežnosti njegovega dela. Danes o njem ne vemo dosti, morda ga bolj slutimo. Pa četudi ostane raztreseno in pozabljeno, kot je pozabljenih, brezimnih toliko pomembnih del v vsaki kulturi, je gotovo, da delo, ki ga je opravil profesor Šolar, ni bilo opravljeno zaman in da v polnosti potrjuje smisel in veličino njegovega življenja.«

Urednik Toporišč pa je objavil dolgo Šolarjevo pismo, katero mu je ta pisal 27. aprila 1966, ko ga je urednik revije »Jezik in slovstvo« naprosil za jubilejni članek ob Šolarjevi sedmedesetletnici. Šolarjeva skromnost diha iz vsega pisma, zlasti pa iz besed: »Povem odkrito, da mi ni do tega, da pišete o meni, ker res ni kaj pametnega povedati. Rajši zbirajte mladi rod k pridnemu delu in pustite stare, da odmrjajo.«

Vendar je gotovo, da Šolarjevo delo za slovenstvo in slovenski jezik ne bo nikoli pozabljeno in da bo njegovo ime vedno ohranilo časten zven v sloveski kulturni zgodovini.

Sodobno kmetijstvo

KMETIJSTVO 1980

Pod tem naslovom je šel v javnost dokument o prihodnosti evropskega kmetijstva, ki ga je na seji sveta ministrov evropskega skupnega trga in pozneje še na javni konferenci predložil v diskusijo nizozemski minister Mansholt. Zahodna Evropa je s svojim kmetijstvom zašla v hudo zagato. V smislu Mansholtovega dokumenta naj bi bil v desetih letih vsak drugi kmet dežel EGS izločen.

Dosedanja kmetijska politika je namreč doživela polom. Kmetijsko prebivalstvo na splošno ni deležno hitrega naraščanja življenjske ravni. Tega razkoraka pa ni mogoče rešiti samo z oblikovanjem skupnega trga in s skupno politiko cen. Mansholt se je zaradi tega lotil problema z druge strani. Treba je odpraviti gospodarske, zakonske in predvsem psihološke ovire, ki preprečujejo ustrezno povečanje kmetijskih posestev.

Prišlo naj bi torej do orjaških zemljiških in socialnih sprememb. Vsak drug kmet naj bi se od svoje zemlje poslovil, na preostalih zemljiščih naj bi uveljavili povsem nove, učinkovitejše in primernejše kmetijske strukture, ki naj bi imele po proizvodni usmeritvi neke povsem določene dimenzije. V Mansholtovem načrtu so zato postavljene osnovne, to je minimalne enote za kmetijsko proizvodnjo, in sicer: od 80 do 120 hektarov površine za gojitev žitaric, 40 do 60 krav za proizvodnjo mleka; 150 do 200 glav živine za proizvodnjo mesa in najmanj 100.000 piščancev v perutninstvu, 450 do 600 prašičev v prašičereji, najmanj 10.000 kokoši pri proizvodnji jajc.

Te proizvodne enote bo treba nato preusmeriti v prave »zelene tovarne«, ki bodo organizirane na združni podlagi in katerih člani bodo lahko živeli dostojno življenje z zagotovljenimi dohodki, primerno izobrazbo, s tedenskim in letnim dopustom, z delovnim urnikom, kot ga imajo tovarne. Družinske kmetije bo torej zamenjal tip večdružinskih ali združnih kmetij. Seveda bo treba pri prehodu k industrijskemu načinu proizvodnje premagati posebno odporne psihološke ovire. Pospešiti bo treba tudi komasacijo, torej združevanje kmetijske površine v večje, gospodarnije enote.

Prvi ukrepi na tej poti bi naj bili, da bi opustili kmetijske kulture na približno 5 milijonov hektarov doslej obdelane zemlje in da bi te površine spremenili v gozdove, parke oziroma industrijska področja. Predvsem je treba revidirati sistem cen, ki so ga do danes navdihovali socialni razlogi in ne gospodarski. Kmetovalci so prisiljeni na intenzivno proizvodnjo, da si zagotovijo minimalne dohodke. Prav zaradi tega se ne morejo prilagoditi trgu in morajo še dalje proizvajati, da ohranijo svoj socialni minimum. Cene bodo blokiral na sedanji ravni oziroma jih bodo znižali. To velja predvsem za pridelke, ki so v presežku npr. surovo maslo, ki ga pridobivajo v zahodni Evropi mnogo preveč, in ki bi mu zato ceno zbili za nadaljnjih 30 odstotkov. Mansholt meni, da je bolje povečati potrošnjo kot pa omejevati proizvodnjo. Zaradi presežka mleka naj bi v naslednjih osmih letih zaklali tri in pol mi-

lijona grav mlekaric. Za vsako kravo, ki bi jo odstranili, bi naj kmet dobil 300 dolarjev. Vzporedno pa naj bi dali vzpodbudo za gojitev klavne živine, da bi povečali proizvodnjo mesa.

Število kmetovalcev naj bi od današnjih deset milijonov zmanjšali na pet. V naslednjih desetih letih bi se moral kmetijski sloj letno razredčiti za okrog 500.000 ljudi, upoštevaje tudi dejstvo, da je polovica kmetijskih gospodarjev starih čez 57 let. Slednji bodo dobili letno penzijo v višini 625.000 lir. Ostale bi pa morali prekvalificirati. Kje pa naj dobijo »odpuščeni« kmeti novo, drugačno zaposlitev? Mansholt je teoretično izrazil željo, naj bi raje industrija prišla k njim kot oni k industriji, da ne bi nastali prazni prostori in da se ne bi preveč lomili značaji ljudi.

Dosedanja politika notranjega subvencioniranja kmetijskih cen po Mansholtovi analizi ni pripeljala nikamor. Breme je bilo za državo veliko, zadovoljni pa niso bili s tem ne kmetje, še manj pa ostali sloji. Subvencije naj bi se sukale letno okoli 750 milijonov dolarjev ob istočasnem preusmerjenju kmetijskih struktur.

Cilj, ki si ga je zastavil Mansholt, je, da bi spravili v ravnotežje proizvodnjo in potrošnjo in da bi tudi kmetovalcem lahko zagotovili take življenjske pogoje in ugodnosti, kot jih uživajo drugi sloji.

K problemom v zvezi z Mansholtovim načrtom se bomo še povrnili.

☆

Zahodno Nemčijo, kjer je ostal mladi rod brez idealov, je preplaval val seksualnosti in pornografije, kot opozarja tisk.

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

V nedeljo 12. 1. 1969 ob 16. uri bo v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Priraja in izvaja ga Zveza cerkvenih pevskih zborov.

Prav za to kulturno priložnost je izdala Zveza cerkvenih pevskih zborov posebno pesmarico z naslovom Zbirka novih božičnih pesmi. Dobi se na sedežu Zveze v ulici Donizetti 3.

Zbori bodo ponovili isti koncert, z nekaterimi dodatki, v nedeljo 19. januarja v cerkvi v Lješah pri Klodiču v Beneški Sloveniji.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

JOSIP TAVČAR

RED MORA BITI

farsa v dveh dejanjih

KRSTNA PREDSTAVA

Scenograf: NIKO MATUL

Kostumograf: ALENKA BARTLOVA

Glasba: ALEKSANDER VODOPIVEC

Režiser: ŽARKO PETAN

V petek, 10. januarja 1969 ob 20.30 - Abonma red A
V nedeljo, 12. jan. 1969 ob 16. uri - abonma red B
V nedeljo, 19. januarja 1969 ob 16. uri - abonma red okoliški

V sredo, 22. januarja 1969 ob 0. uri - Dijaški abonma

V soboto, 11. januarja 1969 ob 16. uri

A. P. CEHOV

TRI SESTRE

drama v štirih dejanjih

Zadnjič v Trstu!

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na telefonu 734-265.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Zmaga plavil proti ekipi CRDA

Borovi odbojkarji so v prvem srečanju povratnega kola B lige premagali tržaško ekipo CRDA s 3:2 (4, 5, -12, -13, 12). Če bi plavi zaigrali bolj pazljivo, bi nasprotnik ne smel osvojiti niti seta. V prvih dveh setih je namreč Bor suvereno gospodaril na igrišču. Res, da so v naslednjih setih igralci CRDA zaigrali kot prerorejeni, vendar njihov trud bi bil gotovo zaman, če bi naši fantje igrali še naprej mirno in koncentrirano. Tako pa so morali tretji in četrti set prepustiti nasprotniku. K sreči so se v zaključnih potezah odločilnega seta Borovci spet zbrali in odločili srečanje v svojo korist.

Prihodnjo soboto jih čaka veliko težja preizkušnja proti tržaškim gasilcem. Upajmo, da bodo ob tej priliki spet zaigrali kot v najboljših dneh.

Pomembno priznanje Borovi odbojki

Italijanska odbojgarska zveza je povabila na skupne priprave B reprezentance kar štiri Borove atlete: Orla, Uršiča, Plesničarja in Fučko. To povabilo ne pomeni samo njihovega osebnega uspeha, ampak izredno priznanje Borovi odbojki, predvsem pa požrtvovalnemu in sposobnemu trenerju Jurkiču. Čestitamo.

Borovi pingpongaši spet gladko zmagali

V zadnjem srečanju začetnega kola letošnjega prvenstva B lige so Borovi namiznoteniški igralci porazili ekipo Fiorente iz Luga z visokim rezultatom 8:1. Edi Bole in Edi Košuta sta spet zaigrala zanesljivo in brez težav premagala vse tri nasprotnike. Dobro pa se je tokrat odrezal tudi Tomšič, ki je tesno izgubil le eno tekmo.

Po tej zmagi so Borovci še vedno na čelu lestvice, vendar z enakim številom točk kot ekipa Nosari iz Bergama. Zelo važno za končno napredovanje v A ligo, če ne celo odločilno, bo zato srečanje, ki ga bodo Borovci odigrali prihodnjo nedeljo, 12. t. m., na domačih tleh prav proti moštvu Nosari. Ekipo iz Bergama sestavljajo izkušena drugokategoriska Scarpellini in Gorrini ter mladinski državni reprezentant Allieri. V prvem srečanju je Bor sicer zmagal, vendar takrat sta bila Edi Bole in Edi Košuta res v izredni formi in sta se vrnila iz Bergama neporažena. Upajmo, da bosta znala tudi pred svojim občinstvom ponositi ta podvig. Če bi tudi Tomšiču uspelo osvojiti točko, bi bilo seveda vse lažje in zmaga bi Boru ne smela uiti.

Bor - Fiorente Lugo 8:1

POSAMEZNI IZIDI:

Bole - Tasselli 2:0 (14, 15)

Tomšič - Caroli 1:2 (-22, 13, -20)

E. Košuta - Mainardi 2:0 (10, 9)

Bole - Caroli 2:0 (18, 11)

Košuta - Tasselli 2:0 (18, 11)

Tomšič - Mainardi 2:0 (11, 8)

Košuta - Caroli 2:0 (11, 14)

Bole - Mainardi 2:0 b.b.

Tomšič - Tasselli 2:0 b.b.

Velik uspeh slovenskih igralcev

Na pokrajinskem turnirju v Trstu, katerega so se udeležili vsi najboljši namiznoteniški igralci tržaške pokrajine, so slovenski tekmovalci dosegli izreden uspeh. Zasedli so namreč prva tri mesta. Zmagal je po predvidevanju državni prvak Boris Košuta, na drugo mesto se je uvrstil Edi Bole, na tretje pa Edi Košuta.

ZGODBA O

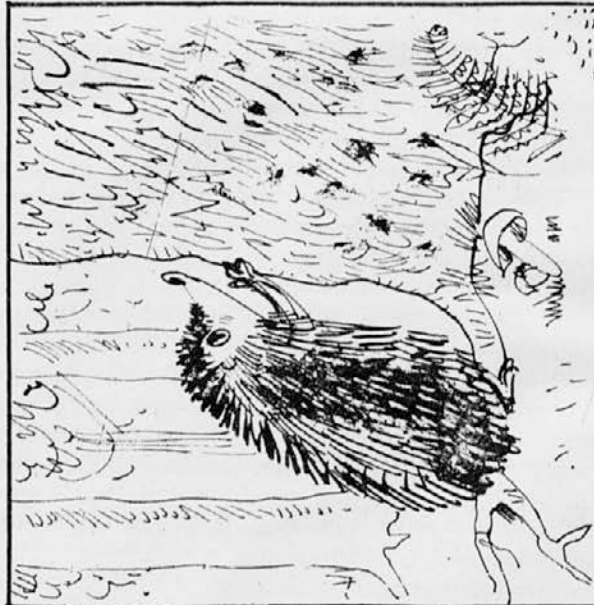
Bučku

navsezgodaj sem snedla moža, zdaj moram pa še jajce znesti. Potem pa — adijo svet!
 Toda »adijo svet« je bil že prej na vrsti. Frrr, je prifrčal nekakšen ptič, zgrabil pajkovko in odletel z njo.
 Bučko je sedel na veji in se čudil, zakaj ta ptič ni mogel počakati, da bi pajkovka znesla jajce. Toda preveč je bilo novih vtisov, da bi še dolgo utegnil premišljevati o tem.

»Pa je tvoja ta prelepa reč?« je vprašal Bučko in namignil na mrežo.
 Zivalca ga je debelo pogledala in rekla:
 »Od kod si se pa ti vzel? Saj si res nekam čuden! Ta kega ptiča nisem še nikoli videla!
 »Iz mestas«, je skromno odgovoril Bučko.
 »Aha, zato si tako zelen! Jaz sem pa Pajkovka. Davi

37. »Ampak, saj te ne bom požrl!« je zagotovil Bučko preplašenemu dolgoonožcu.
 Ta pa mu ni prav verjel.
 »Ko znesem jajce, sem vam na razpolago«, je rekel in se nezaupno pomaknil bolj proti sredini mreže.

»Presneti fant!« je zasopel in se ježil, zares hud pa le ni bil.
 Jakopin se je poslovil in boter Jež je peljal Bučka v svoje stanovanje. Po poti pa je Bučko nenadoma debelo pogledal in zastokal:
 »Boter Jež, slabooo...«
 Njegov želodček ni bil vajuen črvov, ki mu jih je Jakopin Zolna tako velikodušno tlačil v kljun.

38. Bučko je prislulnil ščebet ptičev. Koliko različnih glasov! In nikjer ni bilo videti nobenega vrabca.
 Se se je razgledoval, ko je za njegovim hrbtom — drrr — nekdo glasno potrkal. Poskočil je, ko pa se je obrnil, je zagledal prelepo ptičo z rdečo kapico in zelenim perjem.
 Trkala je po drevesu in nekaj jedla. Bučko jo je spoštljivo pozdravil. Kmalu sta bila prijatelja.